

ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF 1885
1897—1932.

1935 Csütörtök, 1935. augusztus 1.
166. szám.

Műsoron kívül

egy memorandum készül és a memorandumról — mielőtt még napvilágot látott volna — máris sokat irnak a lapok.

A memorandum írója európai tekintély, volt miniszterelnök: Maniu Iuliu.

Az, amiről írja, most úgy hat, hogy: utópia.

Néha a miniszterelnökök is, rendszerint amikor már csak ex-miniszterelnökök, megengedik maguknak az utópia luxusát és emlékirattal fordulnak még aktiv kollégáikhoz, rávilágítva arra, hogy miképpen is lehetne rendbeszedni néhány európai állam nagyon is kuszáltan, bonyolultan álló szénáját?

Maniu — amint arról a jelentések beszámolnak — badacini magányában most emlékiratot készít a dunai konföderáció szükségéről, lényegéről és ezt az emlékiratot az összes európai hatalmak kormányelnökei elé kívánja terjeszteni. A memorandumban Maniu kifejti, hogy csakis a dunai konföderáció oldhatja meg a dunai államok közötti ellentéteket és az utóbbi esztendő gazdasági krízisét is csak a dunai államok szoros együttműködése szüntetheti meg. A volt miniszterelnök elgondolása szerint a dunai konföderációban Románia, Ausztria, Csehszlovákia, Lengyelország, Magyarország, Jugoszlávia és Bulgária venni részt.

A dunai konföderáció eszméje tudvalevőleg nem most először vetődik fel. A diplomácia ennek az elgondolásnak kétféle tervezetét is ismeri. Az egyik a Tardieu-féle terv, a másik pedig Mussolini olasz miniszterelnöké. Sőt a világpolitika sokat foglalkozott egy másik elgondolással, a Dunakonföderáció magyar előharcosának, Hantos Elemérnek tervezetével is.

Ez a megoldási forma — a jelek szerint — már hosszabb ideje nem szerepelt a nemzetközi diplomácia műsorán. Különböző, más, égető kérdések kerültek napirendre. Csak néhányat említünk: a keleti paktum, a német fegyverkezés, az angol-német tengerészeti egyezmény — utóbbira, de nem utolsósorban — az olasz-abesszin konfliktus. Ezek mellett a bennünket közelről érintő dunai probléma eltorpúlni látszik és ezért tűnik első pillanatra Maniu éppen most felmerült konföderációs tervezete — utópiának.

Mikor kerülhet sor a műsorra tüzésére és mikor kerülhet sor a megvalósítására?

Utópiának látszik ez a tervezet még egy szempontból is: olyan helyzet megteremtését ígéri, amely az ezerféle gazdasági nehézségekhez hozzászórt közép-európai polgár szemében, a maihoz viszonyítva, valóban utópszitikusnak tekinthető.

Elsősorban a jelenlegi közép-európai gazdasági viszonyokra gondolunk. Arra, amivel a lapok közgazdasági rovatai át és át vannak itatva. Havonta változó külkereskedelmi rendszerekre, devizaproblémákra, behozatali nehézségekre, buzaértékesítési rendszerekre, amelyek egyetlen esztendőben se váltják be a hozzájuk fűződő reményeket, külföldi piacok megszerzésének gondjaira — tehát mindarra, ami egy dunai konföderáció megvalósítása mellett szinte önmagától oldódna meg. Azon a

Összeült a Népszövetség az olasz-abesszin konfliktus rendezésére

Laval francia miniszterelnöktől várják a mentő javaslatot — Népszövetségi protektorátus alá kerül Abesszinia — Egymillió abesszin férfi fegyverben Mussolini: Ha kell, egymillió olasz katona áll csatásorba

Genf nagy napja, amelyre az egész világ feszülten figyel, ma megkezdődött. Izgalom ül meg a fekete, a sárga és a fehér fajokat egyaránt, mert a Népszövetség előtt először kerül szóba a színes fajok problémája, az a kérdés, hogy a fehér faj korlátlanul kiterjeszteti-e uralmát a feketékre, a színes népekre. Az első összecsapás történik meg ma a fajok között. Egyelőre csak a simanyelvű diplomaták vonulnak fel, akik bizonyosan el tudják hártani a katasztrófát. Megtalálják majd a békés megoldást, de ennek a békének keserű lesz az íze. Nagyon keserű, mert benne van a fenyegető figyelmeztetés: vége van már a fehér faj hódításainak, leigázó gyarmatosításainak. A színesek ma még csak ellenállnak, — holnap talán már vissza is ütnek.

A népszövetségi tanácsülés előzményeiről és részleteiről következő jelentéseink számolnak be:

Genf városa nyüzsgő hangyabollyá vált, olyan nagy az érdeklődés a Népszövetség tanácsulása iránt. Litvinov szovjet külügyi népbiztos, a tanácsülés elnöke, tegnap este megérkezett Genfbe. A delegátusok nagy része már ma reggel együtt volt és a délelőtti megbeszélésekre használták fel. Az egyes delegátusok mindent elkövetnek, hogy a rendkívül élénknek ígérkező tanácsülés előtt kielégítő formulát találjanak.

Tegnap este érkezett Genfbe az olasz küldöttség, amelyet Aloisi báró vezet, a lengyel küldöttség Komarniczkyval az élén, a cseh küldöttség vezetője Kunz Jijerski, aki egyébként a jelenlegi rendkívüli ülészakon nemcsak Csehszlovákiát, hanem a kisantantot is képviseli.

Eden lord angol népszövetségi megbízott tegnapelőtt a késő esti órákban érkezett meg Párisba, ahol azonnal megérkezése után találkozott Laval miniszterelnökkel, kivel összesen 40 percig tartó megbeszélést folytatott. A megbeszélés után Laval miniszterelnök kijelentette az újságírók előtt, hogy Eden lorddal az abesszin kérdést beszélték meg teljes egészében és minden vonatkozásban. Tegnap reggel Laval és Eden lord együtt folytatták útjukat Genfbe, ahová tegnap délután érkeztek meg. Azonnal megkezdték tárgyalásaikat Avenol főtitkárral.

hatalmas területen, amelyet a dunai konföderáció államai alkotnának, kétségtelenül autarchia fejlődne ki, de egy, az egyes gazdasági területeket szerencsésen kiegészítő autarchia. Egységesen irányított külkereskedelmi rendszer mellett a dunai konföderáció államai hatalmas gazdasági egységet jelentenek, amely szinte nem szorulna a többi külföldi államok termékeire, másrészt pedig — éppen sulyánál fogva — döntő szerepet játszhatna az európai piacokon. A kereskedelem, ipar és mezőgazdaság — minden optimizmus nélkül lehet ezt állítani — valóban óriási lélegzethet

Laval és Eden 40 perces tanácskozásának részleteiről semmi sem szivárgott ki, de beavatott körökben arra következtetnek, hogy Anglia, Franciaország és Olaszország meg egyezést kötöttek az olasz-abesszin ügyben követendő eljárási mód és a döntő bíróság kérdésének elintézése tárgyában. Az angolok valószínűleg hozzájárulnak ahhoz, hogy a Népszövetség megválassza az ötödik döntőbíró és hogy az általános vitát augusztusra halasszák el. Ha a megegyezés nem jön létre, úgy Anglia követelni fogja, hogy a kérdések összességét vitassák meg. A kedvező hangulatot fokozza, hogy Anglia és Franciaország elismeri Olaszországnak azt a jogát, hogy Abessziniában terjeszkedhessen.

Hire jár annak, hogy az abesszin kormányhoz újabb javaslat érkezett, amely szerint

Abesszinia a Népszövetség védnöksége mellett, európai mandátum igazgatás alá kerülne. A javaslat szerint egyetlen hatalom sem élvezne Abessziniában politikai előjogokat. Olaszországnak viszont megadnák a kért gazdasági előnyöket, azzal a feltétellel, hogy garantálja Abesszinia területi sérthetlenségét és az országot megvédi minden külső támadás ellen. Félhivatalos információ szerint a négusnak elvileg nincs kifogása az európai mandátum igazgatás ellen,

ha az kizárólag gazdasági térre korlátozódik. A félhivatalos forrás egyuttal hangsúlyozza,

jutna és ma égető gazdasági problémákra írt hozna a dunai konföderáció.

Hozna. Mert hiszen ez a kérdés — a reális életben, a valóságban bármennyire is időszerű — a mai izgalomteltjes európai légkörben közel megoldásra aligha számíthat és ezért Maniu memorandumja az európai politikában — műsoron kívüli szám.

Ennek jellemzésére többek között megemlíthetjük azt is, hogy egyik lelkes harcosa, Maniu is csak akkor tüzte műsorra, amikor már nem állott mögötte az aktív miniszterelnökség sulya, helyzeti energiája és felelőssége.

S.O.S.**Éhhalállal küzdve
tévelyeg a Fekete-ten-
geren egy házaspár****Két repülőgép és egy motorshajó ke-
resi Puiu Marcelt és feleségét**

Constantából jelentik: Mangalia kikötőben a tenger hullámai egy orvosságos üveget dobtak ki a partra. Amikor a matrózok az üveget kibontották, egy cédulát találtak benne, a következő szöveggel:

— Siessetek a segítségünkre! A nyílt tengeren vagyunk, éhen és szomjan vesszünk! — Puiu, Mária és Marcell.

A cédulán nem volt keltezés. Az eseményről azonnal értesítették a kikötőparancsnokságot, amely azonnal intézkedett, hogy egy motorshajó és két repülőgép induljon el a hajótörtek keresésére. Valószínűnek tartják, hogy a Puiu-házaspár bárkája 50–60 mérföldnyire van a parttól. Egyelőre azt sem tudják, hogy a házaspár honnan indult el útjára.

**Kétszáz georgista képviselő
visszatér a liberális pártba**

Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök tegnap délben hosszabb tanácskozást folytatott Bratianu Dinu pártelnökkel, majd délután 6 órakor a liberális párt Calea Victoriei-n lévő klubhelyiségében ünnepélyes keretek között vették vissza azt a 200 georgista párttagot, akik C. Banu vezetésével újra való felvételüket kérték a pártba.

Az új bankkormányzó kinevezése nagy mértékben foglalkoztatja kormányköröket, tekintettel a jelenlegi körülményekre és arra, hogy az ilyen fontos állást a legalkalmasabb személlyel kívánják betölteni. Kombinációba került Zuceanu, Mitita Constantinescu és még több előkelő politikus neve.

Valutacsempészéssel vádolva**letartóztatták Németországban egy
egri kereskedő gyermekeit**

Egerből jelentik: Pollák Jenő és Pollák Juliska, egy egri izraelita kereskedő-család gyermekei tavasszal végig utazva Csehszlovákián, Németországba mentek rokon látogatásra. Egy wiesbadeni szállodában, ahol megszálltak, valutarendőrség tartott razzsiát és 7 vendéget, köztük őket is őrizetbe vette. Az ügyészség valutacsempészés címén emelt vádat ellenük, letartóztatták őket és azóta a vádiratot megkapták, de a főtárgyalást még nem tűzték ki ügyükben.

**Manoilescu Mihai volt bankkormányzó
visszahelyezését kéri a Banca
Nationala élére****A bírósági döntés alapján visszahelyezendő, amint az állás megüresedik —
A Banca Nationalánál tartott házkutatás eredménye**

Bucurestiből jelentik: A devizacsallás ügyében újabb szenzációról számolnak be egyes lapok, amelyek szerint Stanescu vizsgálóbíró házkutatást tartott a Banca Nationala devizaosztályán és ott hét kérvényt talált Vasilescu aláírásával.

Mind a hét kérvényben devizaátutalásra kért Vasilescu engedélyt és meg is kapta azt.

A jóváhagyásokra való tekintettel kihallgatják Dorel Dumitrescut, a lemondott bankkormányzót. A Dreptatea, a nemzeti-paraszt-párt hivatalos lapja, tovább is élesen támadja a volt bankkormányzót és felhívja az ügyészséget, indítson vizsgálatot Dumitrescu vagyonának keletkezésére vonatkozólag. A lap szerint Dumitrescunak 1932-ben, a konverziós adósságok bejelentésekor, milliós adósságai

voltak, ma pedig mintagazdasággal rendelkezik. Megvásárolta a Habsburgok evőkészletét, a bajor királyi család ivókészletét és legutóbb három millió leiert vásárolt szőnyeget és régiségeket. A pártlap követeli, hogy a vizsgálatot terjesszék ki Tony Iliescu, a szenátus alelnökének személyére is.

Az ilfovi törvényszék a belga károsultak kérésére egyébként ma elrendelte Nacht és Calatorescu vagyonának zár alá vételét és zárgondnoknak Brezeanu volt törvényszéki bírót nevezte ki. Vasilescu ügyében — aki nem jelent meg — augusztus hetedikére halasztották a tárgyalást.

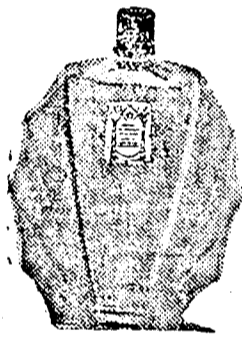
A devizacsallási ügyben ma újabb érdekes fordulat állt be, amennyiben Manoilescu volt bankkormányzó bejelentette igényét a Banca Nationala kormányzói tisztségére. Ma-

noilescu tudvalevőleg 1933. június hó 10-ikén a legfelsőbb közigazgatási bíróságtól ítéletet kapott, amelynek értelmében megsemmisítik azt a rendelkezést, amelynek értelmében őt a Banca Nationala kormányzói állásából elmozdították és helyére Anghelcut nevezték ki.

Manoilescu ma beadványt intézett a pénzügyminisztériumhoz és azt kéri, hogy az ítéletnek megfelelően, helyezzék vissza állásába,

amely Dumitrescu bankkormányzó távozásával megüresedett. A beadványban megemlíti, hogy az ítéletben elrendelték, hogy mihelyt a Banca Nationala kormányzói állása megüresedik, őt kell visszahelyezni ebbe az állásba. A volt bankkormányzó egyébként már hasonló beadvánnyal fordult a pénzügyminisztériumhoz Dumitrescu kinevezése alkalmával is, de a minisztérium a beadványt nem vette figyelembe.

Az ügyészség egyébként ma délelőtt 10 órakor letartóztatási parancsot adott ki Linzenmayer mérnök ellen, aki a devizacsallási ügyben már öt nap óta őrizet alatt állott. Érdekes, hogy Linzenmayer maga kérte letartóztatását, mert ellenfelei meggyilkolással fenyegették.

Igen, igen... ez**ROYALE
AMBRÉE****Eredeti**

Tavaszi mezőn üde varázs,
Fiatal szívben forró parázs,
Vágyak és álmok édes illata,
Szerelmes lelkek boldog sugallata:
Royale Ambrée!

Megejtette remegő szívemet
Az illat, mely felőled áradt;
Elfeledni azóta sem lehet,
Hozzád vonz mindig a vágyam —
A Royale Ambrée.

Le grain**készítmény****CSAK AZ EREDETI ÜVEGEK BEN VALÓDI!**

Nem legenda a Reinhardt-örökség...

Egy aradi uriaszony birtokában vannak az összes dokumentumok, a mesebeli londoni maharadzsa-kincsek megszerzésére

Paál Egon nyugalmazott aradi városgazda felesége egyenes leszármazottja az örökhatyónak — Hiteles fényképek, latinnyelvű születési bizonyítványok sorozata igazolja az igényjogosultságot

Hogyan lett maharadzsa egy strassbourgi zsoldos-katonából?

Sok tekintetben kétkedéssel fogadja az ember a mesebeli örökségek hírét és fokozott mértékben lesz urrá a kétség az emberen, ha tudomást vesz arról, hogy az örökség, amelyet annyi ember hajszol 235 esztendeje fekszik az Angol Nemzeti Bank trezorjaiban. Valahogyan ez volt a helyzet a mai napig. Ma azonban olyan kétségtelen dokumentumok heverték előttem, hogy minden pesszimizmus ellenére kénytelen voltam tudomást venni arról, hogy az egykori maharadzsa kincsei tényleg léteznek, fényképek és iratok igazolták egy ezer-egyévszaka meséibe illő karrier történetét, el-sárgult papírok regélték el egy strassbourgi születésű, szegény zsoldoskatonára szédítő pályafutását... egy későbbi utód gyűjtötte össze hatalmas fáradsággal és áldozattal, hogy igazolja igényeit a legendás kincsekre nézve..

Paál Egon nyugalmazott aradi városgazda felesége, született Reinhardt-leány. A család ama ágából, amely Strassbourgból a jugoszláv-Bácskába származott, édesanyja Reinhardt Paula és annak apja Reinhardt Ádám, tehát közvetlen leszármazottja az örökhatyó Reinhardt Walter egyik öccsének. Az aradi uriaszony, aki hónapok óta dolgozik az ügyben, megbízottjai útján megszerezte az összes születési bizonyítványokat és halálozási okiratokat, amelyeknek alapján egészen Reinhardt Walterig kétségtelen módon be tudja igazolni rokoni kapcsolatait. Néhány napon belül ezek a dokumentumok már egy londoni ügyvéd birtokában lesznek, aki ezeknek alapján nyújtja be keresetét az örökség kügénylésére. A Londonból érkezett levelek igazolják, hogy az annakidején 22 millió fontot kitevő örökség ma már sokszorosan több, amennyiben

az Angol Nemzeti Bankban Reinhardt-neven ma 180 millió angol font fekszik.

Nagy segítséget jelentett az uriaszonynak, hogy nagybátyja, Reinhardt Ferenc egykori budapesti kereskedő, aki később Los Angelesbe vándorolt ki s ott is halt meg, már a háboru előtt megkezdte kutatásait, amelyeknek eredményeit Paál Egonné kapta kézhez. Neki tehát a már megadott nyomon kellett csupán továbbhaladnia.

Elsárgult, régi kézirat fekszik előttem. Egy indus krónika nyomán lefordították Reinhardt Walter, a maharadzsa lett zsoldoskatonára regényes történetét, amely méltó arra, hogy filmre dolgozzák fel. A kézirat ott kezdődik, hogy Reinhardt Walter szülei Tirolból kerültek Strassburgba és onnan ment a franciák indiai seregéhez zsoldoskatonaként a fiatal, kalandvágyó férfi. Indiában akkor nagy harcok dúltak. Mir Kassim, Északindia ura harcot folytatott a francia seregek segítségével az angolok ellen és a harcban fegyvertársa volt Shuja-ud-Daulah maharadzsa, aki később elárulta szövetségeseit és az angolok mellé állt, mert az ő győzelmüket tartotta biztosnak. A vitéz fiatal katona hamarosan kapitányi rangra emelkedett és egy ezred parancsnoka lett. Mir Kassim felismerte Reinhardt Walter katonai tehetségét és egy napon őt nevezte ki serege élére. Ebben az időben találkozott a fiatal hadvezér Shuja-ud-Daulah háremének egyik táncosnójával, akibe beleszeretett. A táncosnó egy ízben jóslat Reinhardt Walternek és az ősi krónika szavai szerint — azt mondta neki:

— Nagy leszel, megkérdeztem Ram Bhatgart, a nagy asztrológust, aki kijelentette nekem, hogy magasra fogsz emelkedni..

Az ifju táncosnó sok szolgálatot tett Reinhardt Walternek, kémkedett az ellenséges seregben és sokban hozzájárult katonai sikeréhez. Mir Kassim a háboru végétével Sardhana-hercegség élére nevezte ki és — a krónika szerint — sok kincset adományozott vezérének. Így lett Reinhardt Walterből indiai maharadzsa, aki hálából feleségül vette a táncosnót. A maharadzsa nem sokáig élvezhette a sardhanai pompás kastély fényét. 1778-ban meghalt és örökét felesége vette át, aki közel hatvan évvel élte túl férjét. Csodálatosan szép, kupolás mauzoleumot építettek egy gyönyörű park közepén Reinhardt Walternek, akinek utolsó kívánságához híven, csupán ezt vészték márvány síremlékére:

„Agril Jano Walter Reinhardt, Morres Aos 4 Dl. Mayo Nc. Anno Dl. 1778.“

Csütörtökön ismét megkezdődik a kártyajáték az aradi Lloyd-klubban

A klub kiváltotta a kártyaengedélyt — Goldzieher dr. táviratilag értesítette erről a Lloyd vezetőséget

Néhány héttel ezelőtt az aradi Lloyd-klub tagjai között általános elkeseredést keltett az a hír, hogy a kártyajáték megszűnik a klubban, mert nem váltják ki az erre vonatkozó külön autorizációt, annak magas díja miatt. A szokásos, rómi, bridzs, alsós, tarokk és egyéb szolid polgári kommerszjátékokkal szórakozó klubtagok egyrésze kénytelen volt a körömmel megelégedni, mások pedig családi körben szórakoztak tovább. Az autorizáció hiánya a klubéletre nézve nagy hatással járt és a klubvezetőség ezért elhatározta, hogy újból megkísérli az engedély kiváltását — mérsékeltt taksa mellett.

A vezetőség megbízásából dr. Goldzieher

Albert a fővárosba utazott, ahol eljárt az illetékes hatóságoknál az autorizáció megszerzése érdekében. Ez sikerült is, mert

ma távirat érkezett Goldzieher dr.-tól, aki közölte, hogy az autorizációt a mai napon átvette és csütörtökön haza is érkezik.

A hír általános örömet keltett és a klubvezetőség már intézkedett is aziránt, hogy csütörtökön reggel vásárolják meg a monopolnál a kártyákat, mert délután már kezdetét veszi a szokásos játék. Csütörtöktől kezdve tehát a Lloyd-klub visszanyeri rendes képét... és kisebb lesz a römikő csattogás is, mert a kényser-römizők visszatérnek megszokott, rendes kártyapartijukhoz...

Vasárnap a városligeti fűvészkerthben:

Egy nap Meseországban!

Az aradi népkisebbségi újságírók népünnepélyének teljes műsora:

- Délelőtt 10 órakor: A CAA uszóversenye az SGA evezőháza előtt. Százméteres gyors-, mell- és hátuszás, ötszázméteres gyorsuszás, kétezerméteres távuszás. Ifjusági, női és gyermekversenyek. Díjkiosztás este 8 órakor a városligeti fűvészkerthben.
- Délelőtt 11 órakor: Ciclocross kerékpárverseny a városon keresztül. Cél a városligetben. Díjkiosztás a népünnepélyen este 8 órakor.
- Délután 3 órakor: Meseország megnyitása. Tombola, szerpentin-, konfetti-sátorok felavatása.
- Délután 4 órakor: Körösladányi mester első bűvészelőadása csodás keleti mutatványokkal, amelyeket 6 órakor és 7 órakor megismétel.
- Délután 4 és fél órakor: A világhírű grafológus megérkezik és megkezd az iráselemzést husz lejes díj fizetése ellenében.
- Délután 5 órakor: Bábszínház első előadása.
- Délután 5 órakor: Megkezdődik a nyomozójáték tíz értékes nyereség után.
- Délután 5 és fél órakor: Szertornát mutatnak be az SGA és Hakoah mintacsapatai.
- Délután 6 órakor: A Hakoah ötventagu női tornászcsapatának szabadgyakorlatai.
- Délután 6 és fél órakor: Zsákbaütés és lepényevés a gyermekek részére fenntartott játszótéren.
- Délután 7 órakor: Élő sakkjáték.
- Délután 7 és fél órakor: A katolikus dalkör énekel.
- Este 9 és fél órakor: Tűzijáték.
- Este 10 órakor: Tűztánc, görögtűzfényben.
- Este 11 órakor: Tábortűz mellett Szabó Gyula énekel.
- Körhinta, céllövészet, játékosok és mutatványosok. — Astra-gyári zenekar és cigányzenekar hangversenye. — Rádiózene. — Tánc reggelig.

Még most is az agra katolikus temetőben áll a csodálatosan szép síremlék, egy legerdás katonai karrier történetének hirdetője...

Még annyit említ meg a régi krónika, hogy Reinhardt Walter halála után a táncosnó férjének egyik természetes fiát törvényesítette és a gyermekkel együtt élvezte a 44 millió fontot kitevő hagyaték felerészét, míg a másik felét — urának utolsó kívánságához híven — az Angol Bankban helyezte el a maharadzsa rokonai számára. Az elhunyt fiának három gyermeke volt, a gyermekek már Angliában és Franciaországban telepedtek le és magasrangú katonatiszti családok ősei kerültek ki a Reinhardtokból. Őket azonban a hagyaték nem érdeklí, mert Reinhardt Walter fia megkapta az őt illető részt..

Az Európában maradt négy testvér közül az egyik Reinhardt Adél a tünzi zárdában halt meg, egy fiu család hátrahagyása nélkül hunyt el, egy Németországba vándorolt, kettő pedig a Bánátba. Ezt mesélik el az elem tárt hiteles dokumentumok...

Néhány fénykép következik. Reinhardt Walter képe, egy régi rajz alapján. Látszik, hogy indus művész rajzolta, egyetlen európai vonás sem fedezhető fel a maharadzsan. Egy másik kép — a sardhanai kastély. Délszaki növényekkel övezett pompás nagy, lapostetejű márványpalota, a régi indus építő művészet egyik remeke. Újabb fénykép: az özvegy, közvelelül halála előtt. Arany karosszékekben ülő, összetöpreődött, ráncos öregasszony. Az utolsó kép: Reinhardt Walter mauzoleuma. A legendás karrier utolsó állomása...

Paál Egonné megelégedett arccal szedi össze a dokumentumokat. Holnap már utnak indítja őket egy londoni ügyvédi iroda címére. Az aradi uriaszony felkészülten indul a küzdelembe és ha megnyílnak előtte a mesebeli kincsek és őrző trezorok, azt saját energiájának és fáradhatatlanságának köszönheti..

Marosi Rudolf.

Megtalálták egy husz évvel ezelőtt meggyilkolt aradi nő csontvázát

Aradi építőmunkások borzalmas lelete — Egykori aradi bolgár kertész családjában történt a titokzatos bűntény — A vizsgálat eddige eredménye

Külföldi lelete bukkanak ma délelőtt egy aradi építkezés munkásai. A *Brumarel-uca* 9/a. számú háztelken, amely a cukorgyár közelében, a Lahovary-uca sarkán van, nemrégiben építkezést kezdett *Petrovici Nicolae* vendéglős. A közművesek most végzik az alapozási munkálatokat és ma délelőtt az egyik munkás ásója egy emberi koponyába akadt. A munkások ekkor óvatosabban folytatták munkájukat és csakhamar egy egész emberi csontvázat sikerült kiemelniök a föld alól. A leletről a telek tulajdonosa nyomban értesítette a rendőrséget, amelynek részéről *Detesan Ioan* komisszár sietett ki a helyszínre, több rendőrtisztviselő kíséretében és nemsokára követte őket *Luszt Ferenc* dr. hatósági orvos is, akit időközben értesítettek az eseményről. *Luszt Ferenc* dr. megállapította, hogy a csontváz egy 50 év körüli nő tetemének maradványa, amely körülbelül husz esziendeje lehet a föld alatt.

A hatósági vizsgálat minden kétséget kizáróan megállapította, hogy

a szerencsétlen asszonyt, akinek a csontvázat most megtalálták, 20 évvel ezelőtt meggyilkolták és aztán földelték el. Az erőszakos halálra több körülmény mutat. Megállapították, hogy a csontváz négy helyén: a gerincén, a kezén, a karján és a fején bőrési felületek vannak, amik erőszakos beavatkozás következményei. A csontváz helyezte arra mutat, hogy a gyilkos összekötözte áldozatának kezét és lábát, mert a végtagok természetellenes helyzetben feküdtek egymáson.

A rendőri vizsgálatnak eddig már sikerült anykos előbb összekötözte áldozatát, akit aztán formálisan agyonvert. A nyomok arra mutatnak, a bűncselekményt vérengző brutalitással követték el és a szerencsétlen asszonyt halálra kinozták, majd az egykori ház pincéjében elásták. A csontváz 80 centiméternyire volt a föld felszíne alatt.

Arendőri vizsgálatnak eddig már sikerült annyit megállapítani, hogy a mai építkezés helyén még néhány évvel ezelőtt is egy régi, dűledező viskó állott, amit 1930-ban romboltatott le a telek akkori tulajdonosa: *Vacula Iosif* raktárnok. *Vacula* a földszintes házat 1929-ben vásárolta meg *Dekaszter József* aradi kereskedőtől. *Dekaszter* az imperiumváltozás idejében egy bolgár gazdálkodótól, *Szvetinov Anantasetól* vásárolta. A *Szvetinov*-család kivándorolt. A család fő *Bulgáriába* tért vissza, mert mint a bolgár kertészek általában, a magyar imperium alatt is megtartotta bolgár állampolgárságát, két fia pedig már korábban

Amerikába ment szerencsét próbálni. Azt hiszik, hogy a bolgár család valamelyik asszonytagjával történt a tragédia, bár erre egyelőre még nincsen semmi bizonyíték és inkább valószínű, hogy még korábban történt a *Brumarel-uca* sarkán a titokzatos dráma, aminek titka most, késő évtizedek múlva lebbent fel egy építőmunkás ásója nyomán.

A rendőrségen már megkezdtek a munkát, hogy felderítsék, kik laktak a régi házban abban az időben, amikor a gyilkosság történetét és most állítják össze a régi lakók személyi viszonyait és keresik tartózkodási helyüket, mert az a meggyőződés alakult ki, hogy csak a házban lakók közül kerülhetett ki a gyilkos és az áldozata is. Csak így maradhatott titokban a bűncselekmény, amelynek nyomait ma megállapította a hatósági vizsgálat.

Tökéletes felszerelésű hadirepülőgép volt a baneasai repülőtér váratlan látogatója

Bacillusbomba-vető készülék a horogkeresztes repülőgépen, amelyet állítólag Abessziniának szállított a német kormány

Bucurestiből jelentik: A lapok részletes cikkekben foglalkoznak azzal a horogkeresztes német repülőgéppel, amely a baneasai repülőtérén kényszerleszállást végzett és amelyet tegnap *Carantil* légügyi miniszter rendeletére továbbengedtek Stambul felé. A repülőket kijelentették, hogy a gépet Stambulban mutatják be, miután a török kormány hasonló típusu „sportrepülőgépeket” akar rendelni Németországból. A fővárosi lapok ezzel szemben megállapítják, hogy a gépet nem Törökországban, hanem távolabbi helyre viszik: Abessziniába és a stambuli látogatás csupán takarója az abesszin hadseregnek történő szállításnak.

Még egy érdekes megállapítást tesznek a fővárosi lapok. Megállapítják ugyanis, hogy a kényszerleszállást végzett gép korántsem sportrepülőgép, hanem a legmodernebb haditechnika munkája. A gép óránként 330 kilométeres sebességgel repül, drótnélküli táviróval, két gépfegyverrel, bombavetővel rendelkezik, amely ötven bombát képes ledobni. Külön készülékkel szabályozza a pilóta a bacillus-

Beomlott Varsóban

Curie asszony szülőháza
Sok halottja van a négyemeletes bérapakota beomlásának

Varsóból jelentik: A régi városrészben tegnap éjjel egy négyemeletes ház harmadik és negyedik emelete beomlott. Éjszaka lévén, a ház összes lakói aludtak és a két felső emeleten 34-en kerültek a romok alá. Néhány lakónak sikerült az ablakon keresztül kimászni. A főváros valamennyi tűzoltósága nyomban ki-vonult és egy halottat, valamint 16 sebesültet hozott ki a romok alól. Mialatt a mentési munkálatok folytak, újabb gyanús recsegés hallatszott, mire a tűzoltók nyomban visszavonultak. Pillanatok múlva a még épségben levő két emelet is összedőlt. Eddig 14 holttestet húztak ki a romok alól. Az épület még a múlt század elejéről való és a korhadt gerendák eltörése okozta a nagyarányú katasztrófát. Érdekes, hogy ebben a házban született *Curie asszony*, a rádium felfedezője.

A városban sétálnak, mulatásokat rendeznek és rokonaikat látogatják az isacceai lepratábor lakói

Pánik a régi királyságbeli kisvárosban — Sürgős hatósági intézkedést követel egy fővárosi lap

Bucurestiből jelentik: Az egyik fővárosi lap első oldalán feltűnésteltető cikket közöl, amelyben kijelenti, hogy Isaccea városban, a lakosság körében állandó pánik uralkodik és az emberek ugyszólván alig mernek kimozdulni az uccára. Félelmük oka az, hogy a város közelében lévő lepratábor lakói

egyszerűen elhagyják a tábort, a városban sétálnak, az üzletekben bevásárolnak, a

vendéglőben mulatásokat rendeznek és időnként meglátogatják a városban lakó rokonaikat és barátait.

Mindenütt, ahol megjelennek, természetesen pánik keletkezik és a hatóságok eddig még semmiféle intézkedést nem léptettek életbe. A fővárosi lap sürgős rendszabályokat követel a kisvárosi felzaklatott lakosságának nyugalma érdekében.

Olcsón és jól nyaralhat EFORIAN

a Fekete tenger gyöngyén,
8 napi nyaralás már

1.082 leitől kezdve

Biztosítsa idejében helyét a

WAGONS-LITS//COOK Menetjegyirodában,
Arad, Minorita-palota

CORSO CENTRAL

5 és 7 1/4 órákor

Este 9 1/4 órákor

Premier!

Premier!

A magas-iskola

(Die hohe Schule)

A filmgyártás „magasiskolája” ez a film, minden métere osupa izgalom, villamos feszültség. Főszereplői

Rudolf Forster,

Elisabeth Bergner ismert partnere.

Angela Sallóker,

kinék nevét meg fogják jegyezni Aradon is.

SELECT 5, 7 1/4 és 9 1/4 órákor

Utoljára!

A pontresinai csodaugró

Látványos, zenés sportfilm. Főszereplői:

Sepp Rist, Ali Ghito, Walter Rilla

Jön: *Elegancia 1935.*

Hallatlanul gazdag és pompázatos revü keretében lejátsszódó vígjáték. Főszereplői *Bette Davis* és *William Powell.*

HIREK

Divat-táncok

A rumba után a múlt évben a karkóka ünnevezte meg a táncoló világot, az idei szezonra pedig ennek a két táncnak egymásba olvadt változata jön új rumba néven. Ezt a rumba zenéjére táncolják, de a régi rezgéstől és ugráló lépéstől mentesen, simán s a karkókából, amely félig szinpadszerű tánc, egyes figurális részleteket vesznek át. Az új táncban főszerephez jut a melódia, amely számúzi a szakszofon diszharmonikus beállítását. Ennél az új és melódikus szelidített egzotikumnál sokkal érdekesebb azonban, hogy a melódia általában uralkodóvá lesz a parketten s ez a régi, eltemetett utakra való visszatérés visszahozza a keringőt. Nem is a boszton, hanem az eredeti, ősi keringő hódítja meg megegyezően a tánctermeket. A régihez képest a változás annyi benne, hogy nemcsak jobbra forogva és folyton előrehaladva táncolják, hanem váltakozva jobbra és balra s balfelé az a bizonyos „három lépés” helyben vesztegelve történik.

A keringővel együtt előreláthatólag bevonul a tánctermekbe a kotillion és a hölgyválasz. S hogy a régi világ bűti hangulata teljes legyen, visszatér a francia négyes is, amely az idén ismét főtantárgy a tánciskolákban. De eldöntötte véglegesen a francia négyes sorsát London, ahol a királyi jubiláris ünnepségeken ezt a porairól fel-támadt táncot járták. Az újdonság az új francia négyesben mindössze annyi, hogy nem szökellő, hanem sétalépésekben táncolják.

— **IDŐPROGNÓZIS:** Élénk szél, több helyen ismét záporosó, esetleg zivatar. A hőmérséklet lassan már emelkedik.

Legszebb KERTIBUTOR

KREBS & MOSKOVITZ

ARAD, új Neuman-ház.

Mindenféle kefe, kosár, lábtörölő nád és tollporoló Nagyon olcsó árban kapható. 2513

— **Megalakult az új holland kormány.** Hágából jelentik: Az új holland kormány Collin elnökelete alatt megalakult. Az új kormányban öt nagy párt tagjai vesznek részt, a szocialisták kivételével. Jövő héten már a parlamentben is bemutatkozik az új kabinet.

— **A külföldi cserkész-táborokat tanulmányozza Sidorovici őrnagy.** Bucarestből jelentik tudósítónk: Sidorovici Teofil őrnagy külföldi körútra megy. Utjának célja, hogy tanulmányozza a különböző cserkész-táborokat és ifjusági szervezeteket. Meglátogatja a stockholmi jamborreit, a németországi és olaszországi ifjusági táborokat. Körúti során kihallgatáson jelenik meg a walesi herceg, Gusztáv svéd herceg, Mnssolini és Baden Powell, a cserkészek világszövetségének vezetője előtt.

— **Életbelép a nyolc osztályos liceumról szóló tanterv.** Bucarestből jelentik: Az uralkodó ma aláírta azt a dekrétumot, amelynek értelmében jóváhagyja a liceumok nyolcadik osztályának létesítését. Az új tanterv a Monitorul Oficial legközelebbi számában jelenik meg.

— **Hivatalos német jelentés a katolikus ifjusági egyesületek feloszlásáról.** Berlinből jelentik: A német fávirati iroda hivatalos jelentésében megindokolja, hogy miért oszlatták fel a különböző katolikus ifjusági szervezeteket. A hatóságok megállapítása szerint a kommunista propaganda nem volt eredménytelen az ifjusági szervezeteknél. Ezzel magyarázható, hogy néhány hét óta a katolikus ifjuság számos esetben megtámadta a hitlerista ifjuságot. A nyomozás során kiderült, hogy a katolikus ifjusági szervezetek tagjai között igen sokan ellenségei az államnak és ezért vált szükségessé ezeknek a szervezeteknek a feloszlása.

— **Harminc napon belül letárgyalják Dumitrescu tábornok bűnperét.** Bucarestből jelentik: A katonai fellebbviteli bíróság ismeretes döntése folytán, amely Dumitrescu tábornok, volt csendőrségi főparancsnok, Letu és Crivat ezredesek ügyében a brasovi hadbíróskodást mondta ki illetékesnek a per uira való letárgyalására. Külön futár vitte Brasovba az ügyiratokat és az ítéletet, azzal az utasítással, hogy a három magasrangú tiszt ügyét 30 napon belül tárgyalja le.

— **A lezuhant bomba rejtélye.** Bucarestből jelentik: Tegnap reggel kiderült, hogy a Constanța mellett leesett repülőgép-bombát a mamaiai központi bombavető repülőreai egyik gépe gyakorlatozás közben véletlenül ejtette el.

— **Ezeröttszázötven adóárverést tüztek ki augusztusra Aradon.** A mai nap folyamán szintén teljes előrelépést tartottak és egyedül az első körben több mint 150.000 lei adó folyt be. A jövő hónap minden egyes napjára 50 árverést tüztek ki, úgy, hogy augusztusban ezek szerint Aradon 1550 árverést tartanak.

— **Házkutatás egy bucuresti-i szállodában.** Bucarestből jelentik: A „Nationalul Nou” című lap cikkei következtében az ügyészség ma házkutatást tartott a „Bulevard” szálló tulajdonosánál, Racuși Samoilinán és a szálló teljes irattárát az ügyészségre szállították. A vizsgálóbíró ma kihallgatta a szállótulajdonost, aki kijelentette, hogy a lap bosszúból indított ellene sajtóhadjáratot és az ellene emelt vádak teljesen alaptalanok.

— **Százhetven millió dolláros örökséghez jut egy somesmegyei munkanélküli.** Brailából jelentik: Scheffer Rudolf munkanélküli üzleti szolgahosszabb idő óta nagy nyomorban tengődött és egy barátjánál húzta meg magát. A napokban hivatalos értesítést kapott, hogy Clevelandban meghalt egy nagybátyja és minden vagyonát, 170 millió dollárt ráhagyta. Scheffer a somesmegyei Lapusul de Sus községből származik és az első vonattal hazautazott, hogy iratai beszerzése után Amerikába halázzon.

— **Érdekes esküvők Aradon.** Ma délelőtt tartotta polgári esküvőjét az aradi anyakönyvi hivatalban dr. Avramescu Ovidiu, aradi helyettes pénzügyigazgató Fiedler Irmával, Fiedler Vilmos nyugalmazott őrnagy leányával. Az esküvőn tanukként dr. Bogdan Virgil közjegyző és Comsa Emanoil igazgató szerepeltek. — Ugyancsak ma folyt le Bodea Dumitru kapitány nevelt leányának, Stefu Letitianak esküvője Popescu Gligorie hadnaggyal. Az egyik tanu Bodea Dumitru, míg a másik Petica Maxim kapitány volt.

— **Németország nem válaszol...** Berlinből jelentik: Sir Hoare külügyminiszter az alsóházban egy hozzáintéztett kérdésre a következő kijelentést tette: — Julius 4. óta több ízben felhívtuk a német kormány figyelmét a keleti egyezmény ügyében való állásfoglalásra, de az angol kormány még ma sem kapott erre határozott választ.

2 éves 1 a bűnik, csor és gyertyán Tüzifa olcsón beszerezhető
AUFRICHT-nál Cal. Vict. 1-2. Telefon 69.
4243 „Consum” tagok kiszolgálása kp. árban.

— **Meghalt Jugoszlávia legöregebb embere.** Belgrádból jelentik: Jugoszlávia legöregebb embere: Smilkovics Trajko 131 éves korában Mederovóban meghalt.

— **Dr. GRÜNWARD MÁRTON** orvos rendel bór-, urologia- és kozmetikai betegeknek: Arad, Strada Alexandri 11. 3740

Zenekar az esküvőn: nyolc nap

Isztambulból jelentik: Törökországban tudvalevően nemrég törvényt hoztak, amely a magánemberek pazarlásának korlátozására irányult és meg nem okolt pazarlást súlyos büntetéssel sújt. Ezt a törvényt most alkalmazták először gyakorlatban egy Nazmi nevű kereskedő ellen. Azzal vádolták, hogy nemrég történt esküvője alkalmából nagy zenekart szerződtetett és ezt a fényes lakodalmi menet élére állította s végigvonult Isztambul uccáin. A bíróság még nem hozta meg ítéletét, de valószínű, hogy Nazmit, minthogy a törvénynek első esetben való alkalmazásáról van szó, csak a minimális büntetésre: 8 napi elzárásra és 100 török font bírság megfizetésére fogják kötelezni.

A pisai leidetorony

Szovjetországban szabaddá teszik a vallásgyakorlatot

A népbiztosok tanácsa elismerte a katolikus és görög keleti vallásokat

Moszkvából jelentik: Beavatottak szerint Litvinovnak sikerült a népbiztosok tanácsát rávenni arra, hogy elismerte egy a katolikus, mint a görög keleti egyházat és biztosítsa Szovjetország területén a szabad vallásgyakorlatot. Laval, Eden Aloisi és Litvinov legutóbb Genfben egyezséget készítettek, amely biztosítja a szovjetnek a vezető nagyhatalmi állást Kelet-Európában, azzal a feltétellel, ha belpolitikájában eleget tesz az emberiség elemi követelményeinek. Franciaország nem sokkal utóbb felhívta a szovjet-tanács figyelmét arra, hogy vegye fel a diplomáciai kapcsolatot Belgráddal, Belgrádnak azonban az volt az első feltétele, hogy a görög keleti vallás szabad gyakorlatát biztosítsa a szovjetkormány Oroszország területén. Hír szerint a szovjet most már tompítani fogja az isztentagadásnak eddig államilag támogatott harcát.

Nemzetközi esemény

váltak a Szegedi Szabadtéri Játékok

Augusztus 3-án kezdődnek a Szegedi Dóm-téren és az újszegedi nagyszoda viziszinpadán a Szegedi Szabadtéri Játékok. Szeged város ünneplő lelkesedéssel készül a rendkívüli eseményre, annál is inkább, mert kétségtelen bizonyítékai vannak annak, hogy a szabadtéri játékok kinőttek az eddigi keretek közül és ma már nemzetközi művészi eseményt jelentenek. Páratlan az az érdeklődés, amely a Szegedi Szabadtéri Játékokat megelőzi. Szerencsés gondolat volt a szabadtéri játékok programjába „Az ember tragédiája” világsikerű előadása mellé operaelőadásokat is beilleszteni és olyan produkcióról is gondoskodni, amely utat enged a költői gondolat ragyogása mellett a rendezői ötletességnek, a fantázia szárnyalásának. Erre kitűnő alkalmat adott az újszegedi uszoda viziszinpadán bemutatásra kerülő „Glaukos”.

Augusztus 1-én életbelépett a rendkívüli vízumkedvezmény és a féláru utazási kedvezmény a magyar határtól. Tehát már vízummentesen lehet átlépni a magyar határt.

— **Orvosi hír.** Dr. Pescariu kórházi belgyógyász-főorvos augusztus 1-én egy havi szabadságra megy.

— **Epekő-, vesekő- és hólyagkőbetegek,** valamint azok, akik húgysavas sók túlszaporodásában és köszvényben szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által állapotuk javulását érhetik el. Az orvosi gyakorlat számos kiváló szaktekintélye hosszú megfigyelés alapján megállapította, hogy a Ferenc József víz biztosan és rendkívül keillemesen ható hashajtó s ezért prostata- és végbélbajoknál, valamint vakkbélműtétek után is ajánlják.

— **A „Gutenberg” és „Aurora” nyomdász-dalárdák együttes hangversenye** lesz egyik kiemelkedő eseménye a nyomdászok által vasárnap, Aradul-Nou-n, a Kornett-féle vendéglőben rendezendő kerti ünnepélynek, melynek keretében a „Gutenberg” műkedvelő-gárda fogja szórakoztatni még a közönséget. Sikerült továbbá a rendezőségnek megállapodást kötni Sándor Jenő ismert aradi fotográfussal, aki a kerti ünnepélyen megjelentekről felvételeket fog eszközölni. A kerti ünnepélyt este 9 órakor nagyszabású táncestély követi.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az új külkereskedelmi rendszer nehézségei miatt az aradi exportőrök egyelőre tartózkodnak a gabona kivitelétől

Négyszáznegyven millió mázsa Európa buza-termése — Svájc ezer vagon búzát akar vásárolni tőlünk tenyészvikák ellenében

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet most közzétett jelentése szerint *Európa idei gabona-termése felülmulja az egy hónappal ez előtti becsléseket* és minden tekintetben kedvezőbb, mint a múlt esztendő termése volt.

A jelenlegi becslések szerint

Európa idei buza-termése eléri a 440 millió mázsat.

A rozstermés szintén felülmulja a tavalyit, holott már ez is szinte szokatlanul kedvező volt. Az árpatermés Spanyolországban és Romániában közepes, de a többi államokban ezt jóval felülmulja, úgy, hogy az átlag szintén jobb, mint a tavalyi volt. Egyedül a zab termése maradt alatta az elmúlt évnek.

Északamerikában a váratlan esőzések hozzájárultak a helyzet megjavításához, anélkül azonban, hogy helyre tudták volna hozni azokat a hatalmas károkat, amelyeket a hetek óta tartó szárazság okozott. Északamerikának azonban ennek ellenére nagy kiviteli feleslegei lesznek. Egyedül Kanada leszállítást kért, mert termését tönkre tette a fekete rozsda.

Ázsiában a termés szintén jobb, mint a tavalyi volt. Törökország és Kína kivételt képeznek. Itt a szárazság nagy károkat idézett

elő. Afrikában közepes a termés. A világpiacra kihatással lesz az ausztrálai, de főképpen az argentinai helyzet. Mindkét helyen ugyanis a szárazság miatt nagyon gyenge a termés. Szovjetország termése úgy minőségileg, mint mennyiségileg elsőrendű és ezért nagyarányú orosz buzakivittel kell számolni.

Ami buzakivitelünket illeti, ez különböző nehézségekbe ütközik és nem éri el azt az arányt, amilyent az ország gazdaságának érdekei megkövetelnének. *Arad vidékéről például meg sem indult a buzakivitel, mert az itteni exportőrök az új kiviteli rendszer mellett nem találják meg számításaikat, tartózkodóan viselkednek és egyelőre nem bonyolítanak le a külfölddel üzleteket.*

Az elmúlt napokban érdekes kompenzációs üzletre érkezett ajánlat a kormányhoz. Egy svájci konzorcium ugyanis *ezer vagon búzát akar vásárolni tőlünk* és ennek ellenében *néhány száz tenyészvikát szállítana Romániának.* Ha az üzlet létrejön, akkor annak különös érdekességet kölcsönözne az, hogy olyan kimondottan állattenyésztő állam, mint mi vagyunk, nyugatról vásárolna tenyészállatot, csak hogy buzáján tudhasson.

A miniszterelnök kívánságára módosítják a gabona-értékesítési rendszert és megszüntetik a 90 banis lisztilletéket

Tatarescu miniszterelnök ma délben hosszúságos megbeszélést folytatott Dinu Bratianu pártelnökkel a buza értékesítésének kérdéséről. Az Adeverul szerint az új buzaértékesítési rendszer alkalmazása nehézségekbe ütközik és ezért a kormánykörök *komolyan foglalkoztatja a rendszer módosításának kérdése.* Remélik, hogy Sassu miniszter belátja, hogy nem személye iránti ellenségeskedésről van szó hanem olyan szükségességről, amelyet az ország érdekei diktálnak. Biznak tehát abban, hogy maga a földművelésügyi miniszter is hozzájárul az általa bevezetett buzaértékesítési rendszer módosításához. Ebben az esetben már két-három napon belül összehívják a kormány gazdasági bizottságát a teendők megbeszélése végett és minden valószínűség szerint **visszatérnek a néhány évvel ezelőtt bevezetett rendszerhez, amely már eddig is kielégítő eredményhez vezetett.**

Valószínűnek tartják, hogy

a módosítás megtörténtekor lemondanak a nemrégiben bevezetett 90 banis lisztilletékről és megtiltják azt is, hogy a községek minden kilogramm malomba vitt buza után 20 bani illetéket szedjenek.

Különösen ez az utóbbi illeték idézett elő nagy visszahatást a falusi lakosság körében.

Ma délben egyébként Tatarescu miniszterelnök, Sassu földművelésügyi, Costinescu kereskedelemügyi és Inculet belügyminiszterrel együtt edélt a Capsában. A miniszterelnök, valamint két kártársa igyekeztek meggyőzni Sassu földművelésügyi minisztert a gabonaértékesítési rendszer módosításának szükségességéről.

Bucurestiből jelentik: *Negura földművelésügyi államtitkár ma nyilatkozatot adott a lapoknak az új buzaértékesítési rendszerről és kifejtette, hogy az eddigi eredmény sokkal jobb, mint ahogy eredetileg várták, annak ellenére, hogy a kartellbe lépett exportőrök heves*

harcot és ellenállást szenvedtek meg az új rendszerrel szemben. A malmokban és oborokon eladott buza ára sok esetben túlhaladja a dekretumban megállapított minimális árat. Az ezzel megbízott szövetkezetek minden megyében sikerrel végzik az intervenciós vásárlásokat, valahányszor olyan irányzat mutatkozik, amely meg akarja károsítani a földműveseket. *A gabonapiac teljesen szilárd* — jelentette ki az államtitkár — és az emelkedő árak nem kell, hogy félelmet okozzanak a belföldön, mert *rövid időn belül olyan mennyiségben lesz buza, amely túlhaladja a belföldi szükségletet.* Ha az exportőrök azt remélik, hogy a vagononkénti 18.000 leies prémiumot is megkapják, és ugyanakkor a mezőgazdáknál leszoríthatják az árakat, akkor erősen tévednek: Anglián kívül Görögországból és Ausztriából is keresnek nálunk gabonát és a mezőgazdasági szövetségek Garoflid elnökle a alatt most vizsgálják meg a nagyvásáru export lehetőségeit. Így a földművesek, úgy a kisbirtokosok, mint a közép- vagy nagybirtokosok megfelelő módon értékesíthetik munkájuk eredményét és a kormány ehhez minden támogatást megad.

A borszeszgyárak kvótáinak felosztása

A pénzügyminiszterium meghozta döntését a borszeszgyárak kvótáinak felosztására vonatkozóan. A miniszterium döntése a *Monitorul Oficial*-ban már meg is jelent. A rendelkezés értelmében az aradiakat érdeklő kvóták beosztása a következő: Goldschmidt Sándor (Arad) 1,5611. Dr. Löblé László (Oradea) 2,9866. I. és C. Kimmel (Timisoara) 2,0361. Fronius (Sibiu) 1,5950.

— A „Consum” új száma gazdag tartalommal jelent meg. Fizesésképtelenségek, új cégek és cégváltozások, közszállítások és árlejtések első forrásból a „Consum”-ban olvashatók. Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól: Cluj, Str. Iuliu Maniu 3. (Postafiók 127).

A buza-probléma

Irtó: MOSKOVITZ JÓZSEF

Azt olvasom, hogy a földművelésügyi miniszter elégedetlen a buzaértékesítési rendszer eddigi eredményeivel. Nem tudom, hogy mi hibát talál a miniszter benne, de, hogy rengeteg a hiba, az bizonyos. Legutóbb a földművelésügyi miniszter ki-jelentette, hogy nézete szerint nem valószínű, hogy az állam a jövő esztendőben is tartani tudja a buza árát és megfelelő alapja legyen az intervenciós vásárlások eszközésére. Erre, nézetem szerint nem is lenne szükség, mert sokkal egységesebb rendszer mellett meg lehetne oldani a gabona értékesítés kérdését mindenki megalgedésére.

Ennek a rendszernek lényegét már esztendővel ezelőtt részletesen kifejtettem, amikor 1932. februárjában a gabonaneműk árának (tehát nemcsak a buza árának) minimális eszméjével a nyilvánosság elé léptem. Ekkor az volt a törekvésem, hogy az ország mezőgazdáit, akik a lakosság nyolcvan százalékát jelentik, tisztességes árhoz juttassam, amely félig-meddig arányban állana az ipari cikkek áraival. Ily módon a mezőgazdák ismét vásárlóképesek lettek volna.

Ez az ország egész gazdasági helyzetére kedvező kihatással lett volna. Nyilvánvaló ugyanis, hogy ha a lakosság nyolcvan százaléka fogyaszt, akkor a másik husz százalék is megél, a munkanélküliség megszűnik, a munkabérek emelkednek és az állam is jól jár, mert mindenki fizeti adóját.

Elgondolásom szerint a gazda buzáját kétféle áron adta volna el. Ez az első pillanatban talán kissé érthetetlennek hangzik, de egy rövid magyarázat azonnal megvilágítja elgondolásomat: A gazda termését felbecsülték volna. Ennek a termésnek bizonyos százalékát a termelő a magas, belföldi áron adta volna el, másik, fennmaradó százalékát pedig a kormány által megállapított exportáron. Minden mázsnál előre megállapított kulcs szerint szögezték volna le, hogy mennyi a belföldi és mennyi az exportbuza. Például: hetvenkét kilogramm buzáért a gazda a belföldi, huszonnyolc kilogrammért pedig az exportárat kapta volna.

Az eszmét az illetékes tényezők részben magukévá is tették, de keresztülvitelt helytelenül valóították meg. Az eredmény természetesen az volt, hogy a gazdán nem segítettek, az államnak pedig milliárdokba került a sok kísérletezés. Pedig anélkül, hogy az intervenciós vásárlásokra milliárdokat költöttek volna és megdrágították volna a lisztet, a gazda az én tervem szerint átlag 500 leit kapott volna buzájért. Exportbuzánk emellett olcsóbb lett volna a nemzetközi árnál és a belföldön a liszt sem lett volna drágább, mint ma.

A jelenlegi helyzet mellett azonban valóban nem csodálom, hogy a miniszter elégedetlen...

Az utóbbi időben gombamódra elszaporodtak a textiles szövethálólok. A közönség egyrésze még ma is elhiszi olcsó trükkjeiket, silány árut vásárol 250—350 leies ár mellett, minthogyha ez az áru legalább 600—700 leit érne meg. A szolid és tisztességes kereskedőnél pedig a közönségnek ez a rétege ugyanazon kelmeért még a 120 leies árat sem akarja megfizetni, mert a kereskedő nem használ valami félrevezető trükköt és nem kér többet a megengedett árnál.

Itt volna már az ideje, hogy a közönségnek ez a rétege is jobb belátásra jusson és lássa be, hogy a hálólok nem altruisták, nem jóléti intézmények, hanem felelőtlen egyének.

A hálókereskedők tisztességtelen versenye ellen szigorú hatósági segítséget is kell kérnünk, mert ezeknek a „beugrató ügynököknek” a tevékenysége egyaránt káros úgy a kereskedőre, mint a fogyasztóra.

— A Berkovitz-bankház és a Salgótarjáni ügylete. A Berkovitz-bankház ma beadvánnyal fordult a törvényszékhez és hozzájárulást kért ahhoz, hogy a magyarországi Salgótarjáni vállalattal ügyletet kössön a birtokában levő Petrosani-részvényekre vonatkozóan. A beadványban megemlékeznek arról, hogy 1920-ban — a Petrosani vállalat nacionalizálása idején — a Berkovitz-bankház 32.228 Petrosani-részvényt vett át. A bankház arra való hivatkozással, hogy ezeknek a részvényeknek ellenértékét még nem fizette ki a Salgótarjáninak, azt kéri, hogy 21.247 darab részvényt átadhasson a magyarországi vállalatnak, azzal a feltétellel, hogy a fennmaradó 11.041 részvényt teljesen tehermentesítsék. Az ügyben a törvényszék augusztus 27-re tűzött ki hatánapot és a tárgyalásra a bank hitelezőinek képviselőit is meghívja.

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

Ardeali származásu magyar mérnök korszakalkotó automatát talált fel Londonban

Wender Jenő targu-muresi technikus lefotografálta a hangot — „Beszélő óra” a telefonközpontban — Az angol sajtó elragadtatott beszámolóit

Targu-Mures. (Az Aradi Közlöny munkatársától.) Az egész olyan, mint egy álom... Egy targu-muresi fiatal egyetemi hallgató, egy fatermelő özvegyének fia, évekig tartó eseménytelenség és kilátástalanság után, merész elhatározással, néhány összekuporgatott leiel nekivág a nagy ismeretlenségnek. Akárcsak a régi, valószínűtlen mesékben.

Tizenhárom évvel ezelőtt így indult el egy ardeali kisvárosból egy karrier, amellyel most hosszú beszámolóiban, illusztrált nagy riportokban foglalkoznak az angol főváros legnagyobb és legkonzervatívabb lapjai, amelyek nem szívesen hódolnak be egy idegenszármazásu tehetség előtt.

Egy boldog, vonásaiban és gesztusaiban megfiatalodott ardeali asszony, a diadalmas sikerű magyar feltaláló édesanyja érkezett most haza az ardeali kisvárosba, az angol bírodalom fővárosából.

Amikor felkeressük, hogy fia filmszerűen izgalmas karrierjének egyes stációiról érdeklődünk, éppen vendégek vannak nála. Özv. Wender Dávidné, a boldog feltaláló még boldogabb anyja kitergeti a rokonok és ismerősök előtt ragyogó szemekkel, piruló arccal azt a sok angol cikket, a melyeket fiáról írtak és amelyek idegen nyelven egy hazai feltaláló dicsőségéről számolnak be.

És a beszámolók, meg a boldog anya elbeszélése nyomán felrajzolódnak előttünk is egy érdekes karrier konturjai.

TIZENHÁROM ÉVVEL EZELETT...

Tizenhárom évvel ezelőtt Wender Dávid targu-muresi fővárosnak súlyos atyai gondjai voltak. Három egyetemi hallgató fia volt, de a fiuk semmi körülmények között sem voltak hajlandók az Élet szürke és eseménytelen robotstációit türelmesen végigjárni, hanem egyhangúan valami többre vágytak. Valahogy valaki London, az angol fővárost ajánlotta, mint a korlátlan lehetőségek hazáját. És a három Wender-fiu merész elhatározással, egy-két hónapra elegendő vagyonkával vonatra ült, hogy a ködös Albionban kikössön.

Özv. Wender Dávidné, aki most elbeszéli egyik fia csodálatos befutását, nem akarja előtűntetni azt állítani, hogy Londonban fenéki teffel minden. Sőt. A három Wender-fiu annyit dolgozott és annyiféle foglalkozási ágat fizött, amíg a mindennapi kenyeret megduzták keresni, hogy azoknak felsorolása a legmerészebb kalandorregények témáit is tulszárnyalná. A Wender-fiuk azonban nem lankadtak sem szorgalomban, sem kitartásban. Igaz viszont, hogy az eredmény igazolta is törekvéseiket.

Az egyik Wender-fiu egy előkelő angol rádiógyár vezetőmérnöke lett egyetemi tanulmányainak elvégzése után, a másik fakeskerdelemmel foglalkozik, míg a harmadik, a 37 éves Wender

Jenő, a nagy angol lapok aktuális hőse, egy filmgyár vezető technikai mérnöki pozíciójában lepté meg a világot találmányával.

A LEFÉNYKÉPEZETT HANG...

Wender Jenő, aki különböző foglalkozással mellett esti technikai kurzusokon végezte el a műegyetem gépészmérnöki fakultását, évek óta különböző találmányokon dolgozik. A feltaláló örökké nyugtalan szellemével kísérletezett éveken keresztül, anélkül azonban, hogy a megfelelő tőke hiányában megvalósíthatta volna valamelyik álmát. Jelenlegi állásában aztán, az „Acoustic Film Company” vezetőmérnöki tisztségében került Wender Jenő abba a helyzetbe, hogy

tökéletesített találmányával a „lefotografált hang”-gal kilépjén a nyilvánosság elé.

A találmányt most jegyezte be az angol szabadalmi hivatal és annak lényege abban áll, hogy feltalálója, lefényképezte az emberi hangot. Hoszsú, évekig tartó kísérletezés után jött reá a feltaláló arra, hogy az üveglemez jobban megrögzíti és tisztábban, csillogóbban adja vissza a hangot, mint a viasz-lemez. Ebből a forradalmi ujtásból kiindulva, konstruált a feltaláló egy automatát, amely lefotografálja, valóságos „hang-gyorsírásban” rögzíti meg az emberi hangot az üveglemezen és az automata „mágikus” korongja, bármikor visszaadja az így megrögzített hangot.

Az automata, amely pénzdarab bedobása alkalmával lép működésbe. Egy pennyt dobnak be az angolok az automatába és a csodálatos szerkezet tiszta hangon adja meg a pontos időt. A találmány ugyanis ebben a vonatkozásban nyert először üzleti jelentőséget.

Buzával fizetjük az állam angliai tartozásainak esedékes részleteit

Az A'deverul beavatott helyről nyert értesülése szerint a külföldi megbízottak tanácskozásai kedvező fordulatot vettek. Belgiummal máris létrejött a fizetési egyezményre vonatkozó megállapodás, a holland-román egyezmény pedig szintén megkötöttnek tekinthető. Az angliai tanácskozások során ugyancsak kedvezőbb légkör alakult ki, úgy, hogy néhány napon belül minden valószínűség szerint létrejön a megegyezés. Remélik, hogy az angolok hozzájárulnak ahhoz, hogy a most esedékes részletek új buzával legyenek fizethetők. A kormánynak szükséges összegek leiben rendelkezésére állanak, ezekkel az összegekkel megvásárolja a buzát, amelyet Angliába küld és ily módon egyenlül ki az állam adósságainak

Wender Jenő, miután a szakkörök előtt sikert aratott találmányával, az angol telefontársasággal lépett érintkezésbe, amely nagyon érdeklődött az érdekes találmány után. Nemsokára hatalmas összeggel vásárolta meg a találmányt a telefontársaság, amely a telefonelőfizetők számára közvetíti a pontos időt.

AZ ARANYHANGU NŐ...

A találmány felhasználásánál azonban érdekes probléma vetődött fel. A telefontársaság lapokban közzétett pályázat után keresett egy megfelelő nőt, akinek kellemes és tiszta hangja, a pontos idő bemondására felhasználható lehessen. Hatalmas közönség és előkelő jury jelenlétében folyt le a pályázat, amelynek többszáz jelöltje volt és végül is Miss Etel Cain, egy fiatal angol hölgy hangját találták erre a célra megfelelőnek.

Miss Etel Cain hangja, az „aranyhang” ahogy azt általában elnevezték az angol lapok, most minden tíz percben fáradszatóanul, elmosódottság nélkül, tisztán csillogva mondja be a kíváncsi telefonelőfizetőknek, automatikus módon, a megrögzített üveglemezről a pontos időt.

Özv. Wender Dávidné érdekes elbeszélése szerint az angol rádió is érdeklődik a korszakalkotó találmány után, amelyet érdekes formában kíván felhasználni. Ugyancsak nagy jelentőséget tulajdonítanak a találmánynak a hangosfilm birodalmában is, de kriminálisztikailag is sokat várnak a szakkörök a találmánytól, amely sok bünyűt fog könnyen és bonyodalom nélkül kinyomozni.

Ít fekszik előttünk az angol bírodalom többszázéves példány megjelenő lapja, a világ legnagyobb technikai szakközlönye a „The Sunday Referee”, amely hosszú cikkben számol be a találmányról és amely a feltaláló és az „aranyhangu nő” fényképeit is közli és, amely ezt a kommentárt fűzi a cikkhez:

„A magyar feltaláló zenije kétségbevonhatatlan jelentős lépéssel került közelebb a még mindig utópisztikus „időgéphez”... és a korszakalkotó találmány jelentősége tulajdonképpen ebben a tényben csucsosodik ki.”

Az angol sajtó egyhangú lelkesedését, a tehetséges magyar feltaláló sikereivel kapcsolatban, természetesen mi is szívesen és örömmel regisztráljuk...

BENCZEL BÉLA

augusztus elsején esedékes részletét.

Ami a kereskedelmi tartozásokat illeti, az angolok kitarának álláspontjuk mellett, hogy a két hátralékos részlet, amely százezer fontot tesz ki, feltétlenül angol valutában nyerjen ki-egyenlítést. A következő esedékességekre viszont az angolok már kedvezőbb feltételeket is hajlandók elfogadni. Az angolok ugyanis hajlandók hozzájárulni ahhoz, hogy évente öt százalékot fizessenek ki az itteni adóssok régi tartozásaikból. Ez annyit jelentene, hogy ezeket az adósságokat husz esztendő alatt kellene rendezni.

A párisi tanácskozások már nehezebben haladnak előre, mert a franciák nem akarnak hozzájárulni ahhoz, hogy az állam tartozásait buzával fizessék meg.

Akiknek kezében a háboru vagy béke nyugszik

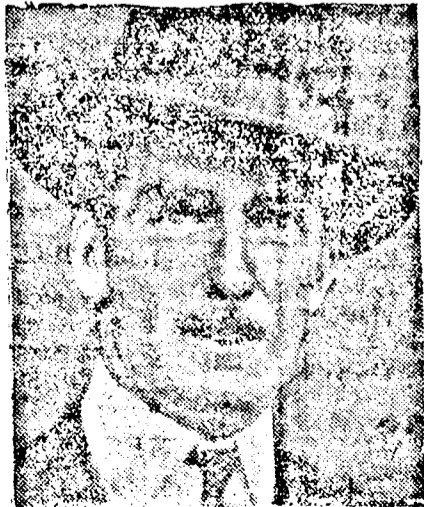
LITVINOV,

a Népszövetség ülésszakának elnöke

LAVAL,

francia miniszterelnök

EDEN lord,

az angol delegáció elnöke

ALOISI báró,

az olasz delegáció vezetője

A középkor véres vallásháborúi támadtak fel Írországra

A kétszázötvenéves történelmi ellentét újból fellángolt a zöld szigeten — Protestánsok és katolikusok küzdelme — Az »Orange Order« diktatúrája — Súlyos belpolitikai bonyodalmak előtt áll Anglia —

Londonból jelentik: Mialatt Európa szorongó aggodalommal tekint Afrika felé, kontinensünk északnyugati szélén, az ír szigeteken ugyancsak történelmi jelentőségű események zailanak le. Egy sok évszázados harc újult ki, drámai körülmények között és megdöbbentő kihatásaiban éjre idézi a középkorok vallásháborúinak véres szellemét. A belfasti harcoknak halottai és sebesülteit ugyanazon jelszavak miatt esteik áldozatul, mint amelyek már három évszázad előtt is felkavarták az öröké nyugtalan Írország nyugalmát.

Egymással szemben — 250 év óta...

Az Angliával szomszédos ír szigetet mindegyik a valláskülönbség szakítja két részre. Míg a nagyobb déli területen. Leinsterben, mely ma a köztársaság felé törő Ir szabadállam kormányzata áll, a katolikus elem dominál. Észak-Írország hat grófságában, melyet Ulster név alatt foglalnak össze, a puritanizmus szellemét ébren tartó protestáns többség gyakorolja a hegemoniát. A lakosság két rétege között a vallási ellentéteknek úgy mondhatnók történelmi hagyománya van. A katolicizmus és a protestantizmus harca, mely Európa egyéb részeiben már-már alig kísért,

kétszázötven esztendeje töretlenül tovább tombol a zöld Erinben.

A valláskülönbség tette mindmáig lehetetlenné, hogy Írország két része egy államban egyesüljön és az angol kormányzat hosszú ideig nemcsak tűrte, hanem élesztette is a protestantizmus és a katolicizmus harcát, mivel az ír nép széttartottsága az angol uralom, legbiztosabb zálogát nyújtotta. Ma már más a helyzet. A békére vágyó Anglia szívesen látná Írország megnyugvását és az angol nép zöme mélyszégyélen idegengedéssel, sőt felháborodással figyeli a türelmes és liberális angol szellemnek olyannyira ellentmondó írországi eseményeket.

De Valera ugrásra készen áll

Mint már említettük, a vallásháború ma még csak az Angliával szorosabb közösségben élő Ulsterben tombol, de ha nem sikerül a békét megteremteni, valószínűnek látszik, hogy a független Ir szabadállam katolikus tömegei előbb vagy utóbb földözött és szorongatott északi hitestvéreik támogatására sietnek. De Valera, ami ma Dél-Írország korlátlan ura, amúgy is csak nehezen tudja megfékezni örökké forradalmi lázban égő és folytonos polgárháborúk iskoláiban nevelkedett honfitársait Anglia, mely már leszámolt azzal, hogy az ír kérdés végleges megoldása kiűszöbön van, az ír—angol viszony nyugodt és alkotmányos likvidálására törekszik.

A most dúló vallásháború azonban veszélyezteteti az angol terveket és a helyzet könnyen úgy elfajulhat,

hogy tárgyalások, megállapodások és szerződések helyett ismét egyszer az erőszak formálja Írország történetét.

Ha elejétől fogva meg akarnók világítani az ír vallásháború hátterét, fel kellene eleveníteni a katolikus Stuartok s a protestáns Orániaiak hosszú küzdelmeit. A jelenlegi események azonban egy történelmi eseménynek adtak véres aktualitást. Amikor III. Vilmos 1690-ben a Boyne folyó melletti harcban döntő csapást mért a katolikus Stuartokra és ezzel megalapította dinasztiája uralmát Anglia fölött, kialakult Írország északi részében a protestáns elem szupremáciája. Ennek a győzelemnek az emlékéért Belfast mellett egy kőszobor hirdeti, mely az idők során a protestáns uralom szimbólumává lett. Ahányszor csak a boy-

Szeplős, pattanásos,

májfoltos, mitesseres arcát hozassa rendbe
PILISINÉ kozmetikai salonban,
Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)

neparti csata évfordulóján ehhez az emlékműhöz zárandokoltak, az északírországi militáns protestáns szervezetek tömegeiben rendszeresen fellobbant a tüntetés nyomában a régi küzdelem.

Az Ir szabadállam, vagy az ír sziget déli részén az évszázadokon át elnyomott katolikusok a világháború óta oly nagy mértékben kiépítették uralmukat, hogy ma már az Angliával rokonszenvező protestáns rétegek sülyedtek másodrendű polgárokká. Ezzel egyuttal jeleztük a vallási ellentétek politikai alapjait is. Mikor a katolikus írek Írország teljes önállóságára és katolikus ir köztársaság megteremtésére törekszenek, az ír sziget protestáns lakossága rendületlen hűséggel ragaszkodik Angliához és Írország egyesítésének minden erejével ellenáll. Az írországi protestánsok jól tudják, hogyha Dublin átveszi az uralmat Belfast fölött is, vagyis ha az ír nacionalisták elérnek végső céljukat, az egész ír szigetre kiterjedő ir köztársaság megteremtését, a protestáns elem történelmi szerepe véget ér. A szapora és megaluvást nem ismerő katolikus többséggel szemben Anglia támogatása nélkül nem állhatnak meg. Év-

Most, hogy egyes eseményekből és beszédek-ből úgy látszott, hogy Írország egyesítésének lehetősége megint egyszer aktuálissá válik, az Orange-rend elérkezettnek látta az időt arra, hogy a katolikus elleni támadásokkal bizonyítja be töretlen erejét és hatalmát. A kormány nem bizonyul elég erősnek a rend fenntartására. Már a boyne-parti csata évfordulójának öt halottja és közel száz sebesültje volt. A tüntetések az évforduló ünnepe után tovább folytatódtak és a temetések alkalmával újból véres összecsapásokhoz vezettek. A katolikus szervezetek, melyeknek erkölcsi támasza a határon túl a katolikus Dél-Írországra van, nem maradtak passzívak az ellenük irányuló offenzívával szemben, hanem ellentámadásba csaptak át. Észak-Írország különböző városaiban július 12-ike óta mind a mai napig

Újból és újból kitérnek a polgárháború guerrillaharcai.

Miután a rendőrség nem bizonyul elegendőnek a rend fenntartására, a kormány a katonaság segítségét vette igénybe. A felizgatott szenvedélyekkel szemben azonban a katonai beavatkozás is erőtlenné bizonyult, annál is inkább, miután az orániaiak szervezete maga mögött érzi Craigavon-kormányának rokonszenvét.

Az északírországi katolikusok viszont úgy látják, hogy teljesen ki vannak szolgáltatva a féktelen szektárius szellemtől fűtött protestáns szervezeteknek, melyeknek élén az Orániai-rend nagymestere áll. Így érthetőképpen egyre nosztalgiku-

szabban vágyódnak a déli testvéreikkel való egyesítés után, mely egyszeriben őket tenné többséggé és ezzel a helyzet urává. Ugy Anglia, mint az Ir szabadállam egyelőre még megőrzi semlegességét az ulsteri eseményekkel szemben. Anglia, mely ma jobban, mint valaha, a nyugodt fejlődés és prosperitás időszakát éli, ameddig csak lehet, szeretné magát távol tartani a véres írországi eseményektől, melyeket Sir John Simon angol belügyminiszter legutóbbi parlamenti válaszában Írország belügyének nyilvánította. Ha azonban a nyugalom nem áll helyre és a napról-napra megismétlődő kilengések erre vallanak, Anglia is kénytelen lesz feladni ezt a kényelmes álláspontját. De Valera, az Ir szabadállam elnöke, bár az ország többsége alig várja a beavatkozás pillanatát, taktikai okokból vár, ameddig csak lehet. Minél katolikusabbá válik a helyzet Észak-Írországra, minél jobban érvényesül a vallási türelmetlenség szelleme, annál aktuálisabbá válik Anglia számára az ír kérdés végleges megoldása.

Ez a megoldás pedig csak az ír egység megteremtése lehetne.

De vajon sikerülhet-e ma az, ami egy évezreden keresztül nem sikerült. Az utóbbi napok eseményei arra vallanak, hogy a vallási és politikai gyűlölet féktelenebbül tombol, mint valaha. Anglia még igyekszik hidegvérten szemlélni a szomszédos szigeten lezajló eseményeket, de az aggodalmaskodó kommentárok mutatják, hogy a sokat szenvedett zöld Erinben Nagy-Britannia egyik legsúlyosabb problémája erjed.

Ha velünk jön a FEKETE-TENGERRE, nem lesznek valuta, sem utlevél gondjai:

10 napos kirándulás

csupán

2.950.— leiért

utazással, szállodával és teljes ellátással együtt. Tehát minden eddigi hasonló akciónál olcsóbb.

1. INDULÁS AUGUSZTUS 4-én.

2. Egy napi tartózkodás Orşovan és Ada-Kaleh szigetén.

3. Augusztus 5-én Bucuresti megtekintése éjjel.

4. Augusztus 6-án érkezés Constanţaba, majd 6 napi tartózkodás a Fekete-tenger gyönyörű lüldőhelyein.

5. Visszatéréskor másfél napi bucureşti-i tartózkodás.

JELENTKEZÉSEKET ELFOGAD AZ ARADI KÖZLÖNY UTAZÁSI IRODÁJA
MA ESTE 7 ÓRAIG BEZÁRÓLAG.

Utazás kényelmes, bőrüléses vagonokban
Az utazás minden napjának teljes programját minden érdeklődő átveheti az Aradi Közlöny kladóhivatalában.

SPORT KÖZLÖNY

Fodor Henrik dr.:

Mai formájában megbukott a Középeurópai Kupa rendszere

— Érdekes nyilatkozat a Középeurópai Kupával kapcsolatban —

Budapestről jelentik: Az európai futball szervezete a lassu fejlődés után halad előre és lassan-lassan átalakul.

Egy újságíró felkereste a Középeurópai Kupa intézményének legalaposabb szerkesztőjét, Fodor Henrik dr.-t, akivel igen érdekes beszélgetést folytatott az aktuális kérdésekről.

Fodor Henrik dr. beszámolójára bizonyára kíváncsian figyelnek fel az osztrák, cseh, olasz, svájci, román, jugoszláv, de még a német, holland és francia futballszakértők is.

— A Középeurópai Kupa legutóbbi ülésén — kezdte meg érdekes fejtegetéseit Fodor dr. — a higgadt bíráló megállapíthatta, hogy

Kupa szervezete a mai alakjában megbukott.

Ez a szisztéma nem tarthatja magát komoly sportbeli károsodás nélkül. A helyzet ugyanis az, hogy az eddig küzdelemben állott 16 csapat szerepeltetése az egész nyarat igénybe veszi s így a csapatok nem jutnak kellő pihenőhöz.

Régi tapasztalat, hogy a mai rendszer mellett a döntőbe jutott csapatok a pihenő hiánya miatt, teljesen letörtek az őszi bajnoki küzdelmekben és Kupa-szereplésükért a következő bajnoki szezonban kellett súlyos árat fizetni. A Bologna, az Austria és az Ambrósiana letörésének szomorú példája elegendő annak illusztrálására, hogy már a 16 csapat küzdelme is súlyos megpróbáltatásnak tette ki az elit-együtteseket. Most azonban Svájc bekapcsolásának és újabb 4 csapat felvételének tervével csak fokozódtak a nehézségek. Két vasárnapal többre lesz szükség s ha ez a legjobbakat közvetlenül nem is érinti, azzal, hogy a döntőjellegű mérkőzések időpontját két héttel ősz felé tolja, még kevesebb nyári pihenőt enged a csapatoknak. Az a gyanum, hogy az olaszok és csehek együttes javaslata a románok és a jugoszlávok bekapcsolására, már abban leli magyarázatát, hogy demonstrálni akarták a mai helyzet tarthatatlanságát.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

HAPAG
északi utazások

jegyei az idén is teljesen elfogytak!

A további nagy szórakozási utak programja:

HAPAG Skócia, Norvégia és Dániai ut aug. 10—25.

HAPAG Földközi tengeri-ut aug. 27. — szept. 14.

HAPAG Oszi keleti ut szept. 16. — okt. 9.

HAPAG Nyugati földközi-tengeri ut okt. 11—28.

Az utat a szórakozási utakra legteljesebb kényelemmel berendezett „MILLWAUKEE” és „ST. LOUIS” nevű motorhajókkal teszik meg.

Tanulmányutak Észak- és Délamerikába.

Olcsó középtengeri szünidei és afrikai tanulmányutazások a német AFRIKA-LINIE hajóival

A részvétel ára a mai időknek megfelelő.

Prospektus, felvilágosítások, jelentkezések:

HAPAG képviselő: 461

Künstler Vizum- és Utazási-irodában

ad, Bul. Reg. Maria 24. Telefon: 86.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

De teljes az elégedetlenség a harmadik mérkőzések rendszerével is. Eddig, ha két csapat a mérkőzés alkalmával döntetlenül mérkőzött, harmadik meccsen döntötte el a továbbjutás kérdését. Erre újabb vasárnapok beállítása vált szükségessé. A bizottság mostani döntése elméletileg jól hangzik, amikor azt rendeli, hogy az ilyen harmadik mérkőzéseket mindig hétközben kell lejátszani. Gyakorlatilag azonban teljesen kivihetetlen — különösen, ha elképzeljük azokat a nagy földrajzi távolságokat, amik adott esetben fennállnak.

— Keresni kell tehát valamilyen megoldást, ami a különben igen értékes küzdelmek rendszerét a kritikus helyzetben átsegíti. Véleményem szerint ez csak kétféle módon történhet. Vagy úgy, hogy 8—8 csapat zónaközi mérkőzést játszik és egy-egy földrajzilag megalkotott zóna termeli ki a küzdelmek során a döntőbe kerülő csapatot,

vagy pedig szakítani kell minden bővítési kísérlettel és vissza kell térni a klasszikus mezőnyhöz, amikor négy ország 2—2 legjobbja küzdött a trófeáért.

Az előző rendszer a fejlesztés céljait szolgálta. Mert könnyen elképzelhető, hogy a 8-as zónaközi csapatok tetszésszerűen számban szaporíthatók. Elképzelhető, hogy négyszer nyolc csapat küzd a Középeurópai Kupáért.

Ebben az esetben nemcsak Svájc, Románia, Jugoszlávia, hanem Németország, Hollandia és Franciaország is bekapcsolódhatna a nagyszabású küzdelmekbe. Nem megvetendő előnyökkel kecsegtet ez a reform és ezért igen komoly megfontolás tárgyává kell tenni.

Az olasz—abesszin viszály miatt Olaszország nem vesz részt a diák-világbajnokságokon

Budapestről jelentik: A fasisztaszervezetek titkára, Mezzasoma, kedden Budapestre érkezett és bejelentette, hogy az olasz főiskolások nem vehetnek részt a főiskolások világbajnokságokon, mert legnagyobb részük az olasz hadsereggel Abessziniába utazott.

O Stockhilm után Karlstadtban versenyeztek az amerikai atléták. Eredmények: 1. Andersson svéd 51.24 méter, 200 méter: 1. Praper USA 22 mp, 110 méter gát: 1. Moore USA 14.8 mp. Rud: 1. Sexton USA 415 cm.

O Kifünő kritikát kapott a Ferencváros Bécsben. A Ferencváros vasárnapi veresége ellenére is, kifünő kritikát kapott a bécsi lapokban és egyöntetűen megállapítják, hogy Sárosi és Móré a mezőny legjobbjai, azonkívül elismerik, hogy a bíró által megadott és az Austria által értékesített 11-es nem volt jogos büntető.

O Lengyel turára megy az Ujpest. Az Ujpest, a magyar profibajnokság győztese, augusztus hó elején négy mérkőzésből álló lengyelországi turára megy, amelynek állomásai Krakow, Lodz és Poznan lesznek.

Íráselemzés az újságírók népnepélyén

európai hírú grafologus által 20 lei. Íráspróbák előre leadhatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalaiban jellegre is

Analízis átvehető a Városligeti fűvészkertben vasárnap délután 4—8-ig.

Első kötelessége

nemcsak saját maga, hanem családjával szemben is, hogy egészséges legyen. Használja tehát a legbiztosabb

500

Arad tennisz-sportjának döntő győzelme Oradeán

Az aradi tenniszsport legkiválóbb képviselői, a Gloria tenniszgárdája, szombaton, vasárnap és hétfőn Oradeán mérkőzött a Dreherkupáért folyó küzdelem során. Az aradi csapat a döntőre kvalifikálta magát, amelyet hétfőn bonyolítottak le és a Gloria gárdája fölényesen győzte le 6:1 irányban ellenfelét, a Cl. Sp. Oradea csapatát.

O Új csatárt szerzöttetett a Hungária. A budapesti Hungária leszerzöttette Preklát, a kőbányai AC kitűnő fiatal jobbösszekötő csatárát.

O Bizonytalan még a Középeurópai Kupa döntőinek terminusa. A KK bizottság ugyanis szeptember 1. és 8-ra tűzte ki a kupamérkőzések döntőit, szeptember 15-ikét pedig harmadik mérkőzés részére rezerválta. Miután ugy Budapesten, mint Prágában már augusztus végén megindulnak a bajnoki mérkőzések, a Ferencváros kérni fogja a Spartát, hogy a két meccset szeptember 8. és 15-én bonyolítsák le. Mindezeideig tehát még bizonytalan, hogy szeptember 1. és 8-án, vagy 8 és 15-én bonyolítják le a döntőket.

A szerkesztésért:

Dr. STAUBER JÁNOS
felel.

NYILTÉR.

Özv. Liebhardt Károlyné szül. verebelyi Marzsó Ilonka mély fájdalommal és megtört szívvel jelenti, hogy a felejtethetlen jó férj, testvér, vő, sógor és rokon

Liebhardt Károly

életének 43-ik, boldog házasságának 13-ik évében, hosszas és fájdalmas szenvedés után július 27-én visszaadta lelkét Teremtőjének.

Drága jó felejtethetlen halottunk hült tetemeit július 29-én délután 5 órakor a köztemető nagykapornájából a rómkath. egyház szertartása szerint a családi sírban örök nyugalomra helyeztük.

Az engesztelő szentmiseáldozatot jószágos lelkéért július 30-án reggel fél 8 órakor a Főtéri plébánia templomban az Egek Urának bemutatjuk.

Emlékeztünkben örökké élni fog!
Áldás és béke poraira!

Cluj, 1935. július 27.

Cluj, Str. Maiorescu 1.

Arad, Str. Mărășești 36.

4340

Dr. Millea Aurelné szül. Liebhardt Zsuzsanna, Chiffa Sándorné szül. Liebhardt Gizella, dr. Liebhardt Ernő, dr. Dán Pártenné szül. Liebhardt Irén, Liebhardt Arthur testvérei. Dr. Millea Aurel, dr. Dan Partenie, Chiffa Sándor, ifj. Guld Emil sógorai. Ifj. Guld Emilné szül. verebelyi Marzsó Anna sógornője, verebelyi Marzsó Iván apósa, verebelyi Marzsó Ivánné szül. Br. Pongrácz Matild anyósa, Millea Carmen, Millea Zoe, Chiffa Elvira, Dan Rodica, legifj. Guld Emil unokahugai és unokaöccse, felsődobói és barátosi dr. Dobay Gábor és Antal mostohabátyjai.

Stefan Pop dísztemetkezési intézete Cluj, Str. Memorandului 1. Telefon 12—09, 11—68.

